

КЛІНІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

УДК 616-053.8:616.311.2-002

DOI <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2023-50-4.15>**В.Б. Пиндус,**

кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри терапевтичної стоматології
ВПНЗ «Львівський медичний університет»,
вул. В. Поліщука, 76, м. Львів, Україна, індекс 79018,
pyndus@gmail.com

О.В. Деньга,

доктор медичних наук, професор,
завідувачка відділом епідеміології та профілактики
основних стоматологічних захворювань, стоматології
дитячого віку та ортодонтії
Державна установа «Інститут стоматології
та щелепно-лицевої хірургії Національної академії
медичних наук України»,
вул. Рішельєвська, 11, м. Одеса, Україна, індекс 65026

Т.О. Пиндус,

доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри дитячої стоматології
ВПНЗ «Львівський медичний університет»,
вул. В. Поліщука, 76, м. Львів, Україна, індекс 79018

Ф.Й. Щепанський,

кандидат медичних наук,
завідувач кафедри ортопедичної стоматології
ВПНЗ «Львівський медичний університет»,
вул. В. Поліщука, 76, м. Львів, Україна, індекс 79018

С.А. Шнайдер,

доктор медичних наук, професор, директор
Державна установа «Інститут стоматології
та щелепно-лицевої хірургії Національної академії
медичних наук України»,
вул. Рішельєвська, 11, м. Одеса, Україна, індекс 65026

ОЦІНКА СТАНУ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА У ПАЦІЄНТІВ ІЗ РІЗНИМ СТУПЕНЕМ УРАЖЕННЯ ТКАНИН ПАРОДОНТУ

Мета роботи. Дослідження присвячене вивченню стану гігієни порожнини рота у пацієнтів із різним ступенем ураження тканин пародонту. **Матеріали та методи.** У дослідженні брали участь 63 пацієнти 35-60 років із різним ступенем ураження тканин пародонту які були оглянуті на базі стоматологічної поліклініки № 1 м. Львів. Пацієнтів було поділено на різні вікові групи: 35-39, 40-49 і 50-60 років. Для оцінки стану гігієни порожнини рота використовували індекси Silness-Loe, Stallard і індекс зубного

каменю. Статистично значущу відмінність між альтернативними кількісними ознаками з розподілом, відповідним нормальному закону, оцінювали за допомогою t-критерію Стьюдента. Різницю вважали статистично значущою при $p < 0,01$. Спостерігалось, що пацієнти жіночої статі у віці 35-39 років мали більший індекс Silness-Loe та Stallard порівняно із чоловіками того ж вікового діапазону, що може вказувати на менший рівень гігієни порожнини рота у жінок цього віку. Подібна тенденція була спостережена у показнику зубного каменю, де жінки мали значно вищий показник ніж чоловіки. У віці 50-60 років індекси Silness-Loe та Stallard у чоловіків та жінок були порівняно схожими, але чоловіки все ж мали децю вищі показники. Це може бути пов'язано з поступовим старінням організму та зниженням загальної імунної активності, яка впливає на стан порожнини рота. Дослідження підкреслює необхідність у глибокому аналізі етіологічних чинників, що впливають на стан гігієни порожнини рота у осіб, що страждають на пародонтит, для підвищення ефективності лікувально-профілактичних програм для пацієнтів з різними стадіями захворювань пародонту, із врахуванням індивідуальних характеристик кожного пацієнта, таких як вік та стать.

Ключові слова: дорослі, стоматологія, епідеміологія, гігієна порожнини рота, пародонтит

V.B. Pyndus

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Therapeutic
Dentistry of the Lviv Medical University,
76 V. Polishchuk street, Lviv, Ukraine, postal code 79018,
pyndus@gmail.com

O.V. Dienha

Doctor of Medical Sciences, Professor,
Head of the Department of Epidemiology
and Prevention of major dental diseases,
Pediatric Dentistry and Orthodontics
State Institution "Institute of Dentistry and maxillofacial
surgery of the National Academy
of Medical Sciences of Ukraine",
11 Rishelievskaya street, Odessa, Ukraine, postal code 65026

T.O. Pyndus,

Doctor of Medical Sciences, Professor,
Head of the Department of Pediatric Dentistry
of the Lviv Medical University,
76 V. Polishchuk street, Lviv, Ukraine, postal code 79018

F.Y. Shchepanskyy

Candidate of Medical Sciences,
Head of the Department of orthopedic dentistry

Private higher education institution "Lviv Medical University", 76 V. Polishchuk street, Lviv, Ukraine, postal code 79018

S.A. Shnaider,

Doctor of Medical Sciences, Professor, Director, State Establishment «The Institute of Stomatology and Maxillofacial Surgery National Academy of Medical Science of Ukraine»,

11 Risheliivska street, Odesa, Ukraine, postal code 65026, instomodessa@i.ua

ASSESSMENT OF THE STATE OF ORAL HYGIENE IN PATIENTS WITH VARYING DEGREES OF PERIODONTAL TISSUE DAMAGE

Purpose of the work. The study is devoted to the study of the state of hard tissues of teeth in patients with varying degrees of periodontal tissue damage. **Materials and methods.** The study involved 63 patients aged 35-60 years with varying degrees of periodontal tissue damage who were examined at the dental clinic № 1 in Lviv. The patients were divided into different age groups: 35-39, 40-49 and 50-60 years old. To assess the state of oral hygiene, the Silness-Loe, Stallard and plaque indices were used. A statistically significant difference between alternative quantitative features with a distribution corresponding to the normal law was evaluated using the Student's t-test. The difference was considered statistically significant at $p < 0.01$. It was observed that female patients aged 35-39 years had a higher Silness-Loe and Stallard index compared to men of the same age range, which may indicate a lower level of oral hygiene in women of this age. A similar trend was observed in the tartar index, where women had a significantly higher score than men. At the age of 50-60 years, the Silness-Loe and Stallard indices in men and women were relatively similar, but men still had slightly higher indicators. This may be due to the gradual aging of the body and a decrease in overall immune activity, which affects the condition of the oral cavity. The study emphasizes the need for an in-depth analysis of the etiological factors affecting the state of oral hygiene in people with periodontitis to improve the effectiveness of the treatment strategy. An integrated approach to analyzing the data obtained on the state of oral hygiene is critical for developing targeted treatment and prevention programs for patients with different stages of periodontal disease, taking into account the individual characteristics of each patient, such as age and gender.

Keywords: adults, dentistry, epidemiology, oral hygiene, periodontitis.

Захворювання пародонту є однією з найпоширеніших у світі груп захворювань. При цьому важка форма пародонтиту посідає шосте місце за поширеністю у світовій популяції в загальному рейтингу порушень стану здоров'я [1]. Традиційна діагностика захворювань тканини пародонту ґрунтується на показниках ступеня пародонталь-

ного прикріплення, глибини зондування, кровоточивості при зондуванні, втрати альвеолярної кістки та/або ступеня запалення; відсутність/мінімальні показники відповідних ознак і симптомів розцінюють як здоровий стан [2]. Саме по собі запалення ясен хоча і вважається провісником серйозних патологій пародонту [3-4], найчастіше не переходить у деструктивну форму захворювання; крім того, згідно з деякими даними [5], клінічна втрата пародонтального прикріплення може бути не пов'язана з видимим запаленням. Таким чином, принаймні частину випадків спричиненого бактеріальним нальотом запалення ясен можна розглядати не як клінічне захворювання, а як характерну для популяції природну й оборотну реакцію на неналежну гігієну порожнини рота [2].

Отже, проведення досліджень стану гігієни порожнини рота у пацієнтів із різним ступенем ураження тканин пародонту є важливим для забезпечення їхнього здоров'я та якості життя. Результати таких досліджень можуть допомогти розробити ефективні методи профілактики та лікування захворювань, що пов'язані з ураженням твердих тканин зубів у пацієнтів з пародонтитом.

Метою даного дослідження було вивчення стану гігієни порожнини рота у пацієнтів із різним ступенем ураження тканин пародонту.

Матеріал та методи дослідження. У дослідженні брали участь 63 пацієнти 35-60 років із різним ступенем ураження тканин пародонту які були оглянуті на базі стоматологічної поліклініки № 1 м. Львів. Пацієнтів було поділено були розділені на різні вікові групи: 35-39, 40-49 і 50-60 років.

Для оцінки стану гігієни порожнини рота використовували наступні індекси [6]:

- поширеність зубного каменю підрозділяли на низьку (0-50 %), помірну (51-80 %) і високу (81-100 %) при інтенсивності утворення каменю в межах шести секстантів відповідно 0-1,5, 1,6-2, 5 і більше одиниць;

- рівень гігієни порожнини рота оцінювали за допомогою індексів гігієни порожнини рота Silness-Loe і Stallard.

При статистичній обробці отриманих результатів використовувалася комп'ютерна програма STATISTICA 6.1. для оцінки їхньої достовірності та похибок вимірювань. Статистично значущу відмінність між альтернативними кількісними ознаками з розподілом, відповідним нормальному закону, оцінювали за допомогою t-критерію Стьюдента. Різницю вважали статистично значущою при $p < 0,01$ [7].

Таблиця 1

Стан гігієни порожнини рота у пацієнтів із різним ступенем ураження тканин пародонту, $M \pm m$

Показники		Silness-Loe	Stallard	З. кам
Група				
35-39 років	ч	0,90±0,08	0,78±0,07	0,77±0,06
	ж	1,15±0,11 p<0,05	0,97±0,10 p<0,1	1,20±0,10 p<0,001
40-49 років	ч	1,37±0,12	1,35±0,13	1,68±0,14
	ж	0,97±0,09 p<0,001	0,84±0,07 p<0,001	0,98±0,11 p<0,001
50-60 років	ч	1,26±0,13	1,37±0,14	1,46±0,13
	ж	0,80±0,07 p<0,001	0,78±0,09 p<0,001	0,82±0,07 p<0,001

Примітка: p – показник вірогідності відмінностей від групи чоловіків.

Результати та їх обговорення. Результати проведеного дослідження стану гігієни ротової порожнини у досліджуваних пацієнтів із різним ступенем ураження тканин пародонту представлено в таблиці 1.

Спостерігалось, що пацієнти жіночої статі у віці 35-39 років мали більший індекс Silness-Loe та Stallard порівняно із чоловіками того ж вікового діапазону, що може вказувати на менший рівень гігієни порожнини рота у жінок цього віку. Подібна тенденція була спостережена у показнику зубного каменю, де жінки мали значно вищий показник ніж чоловіки.

На відміну від цього, у віковій групі 40-49 років спостерігалася зовсім інша ситуація. Чоловіки мали значно вищі індекси Silness-Loe та Stallard порівняно із жінками, що свідчить про погіршення гігієни порожнини рота у чоловіків цього вікового діапазону.

У віці 50-60 років індекси Silness-Loe та Stallard у чоловіків та жінок були порівняно схожими, але чоловіки все ж мали дещо вищі показники. Це може бути пов'язано з поступовим старінням організму та зниженням загальної імунної активності, яка впливає на стан порожнини рота.

Загалом, розбіжності у показниках стану гігієни порожнини рота між чоловіками та жінками можуть бути зумовлені рядом факторів, включаючи гормональні зміни, характеристики способу життя, а також ставлення до власного здоров'я і регулярності відвідування стоматолога.

Висновки. 1. Дослідження підкреслює необхідність у глибокому аналізі етіологічних чинників, що впливають на стан гігієни порожнини

рота у осіб, що страждають на пародонтит, для підвищення ефективності лікувальної стратегії.

2. Комплексний підхід до аналізу здобутих даних про стан гігієни порожнини рота має критичне значення для розробки цілеспрямованих лікувально-профілактичних програм для пацієнтів з різними стадіями захворювань пародонту, із врахуванням індивідуальних характеристик кожного пацієнта, таких як вік та стать.

Література:

1. Kassebaum N.J., Bernabé E., Dahiya M., et al. Global burden of severe periodontitis in 1990-2010: a systematic review and metaregression. *J Dent Res.* 2014. № 93. P. 1045-53.
2. Mariotti A., Hefti A.F. Defining periodontal health. *BMC Oral Health.* 2015. № 15(Suppl 1). S 6.
3. Mariotti A. Dental plaque-induced gingival diseases. *Ann Periodontol.* 1999. № 4(1). P. 7-19.
4. Schätzle M., Löe H., Lang N.P., Bürgen W., Ånerud Å., Boysen H. The clinical course of chronic periodontitis. IV. Gingival inflammation as a risk factor in tooth mortality. *J Clin Periodontol.* 2004. № 31. P. 1122-1127.
5. Page R.C., Sturdivant E.C. Noninflammatory destructive periodontal disease (NDPD). *Periodontol* 2000. 2002. № 30. P. 24-39.
6. Хоменко Л. О., Чайковський Ю. Б., Смоляр Н. І. Терапевтична стоматологія дитячого віку. – Київ: Книга плюс, 2014. 432 с.
7. Repetska O.M. Dynamics of protein metabolism indicators in the oral fluid after complex treatment of generalized periodontitis in young persons on the background of primary hypothyroidism. *JMBS.* 2022. № 7(4), 95–99 doi: 10.26693/jmbs07.04.095.

References:

1. Kassebaum, N.J., Bernabé, E., Dahiya, M., & et al. (2014). Global burden of severe periodontitis in 1990-2010: a systematic review and metaregression. *J Dent Res*, 93, 1045-53.
2. Mariotti, A., & Hefti, A.F. (2015). Defining periodontal health. *BMC Oral Health*, 15(Suppl 1), S6.
3. Mariotti, A. (1999). Dental plaque-induced gingival diseases. *Ann Periodontol*, 4(1), 7-19.
4. Schätzle, M., Löe, H., Lang, N.P., Bürgen, W., Ånerud, Å., & Boysen, H. (2004). The clinical course of chronic periodontitis. IV. Gingival inflammation as a risk factor in tooth mortality. *J Clin Periodontol*, 31, 1122-1127.
5. Page, R.C., & Sturdivant, E.C. (2002). Noninflammatory destructive periodontal disease (NDPD). *Periodontol 2000*, 30, 24-39.
6. Khomenko, L. O., Chaykovskyy YU. B., & Smolyar, N. I. (2014). *Terapevtychna stomatolohiya dytyachoho viku [Therapeutic dentistry for children]*. Kyiv: Knyha plyus, 2014, 432 [in Ukrainian].
7. Repetska, OM (2022). Dynamics of protein metabolism indicators in the oral fluid after complex treatment of generalized periodontitis in young persons on the background of primary hypothyroidism. *JMBS*, 7(4), 95-99. doi: 10.26693/jmbs07.04.095.